

کوریکولوم
کارورزی چشم

رئیس بخش چشم:
دکتر حبیب اوجاقی (جراح و متخصص چشم : فلوشیپ قرنیه)

مسئول بخش چشم :
خانم زهرا حیدری (کارشناس پرستاری)

اساتید و اعضای هیات علمی

رتبه علمی	تخصص	نام و نام خانوادگی	ردیف	نوع استخدام
دانشیار	فلوشیپ قرنیه	دکتر حبیب اوجاقی	1	هیات علمی
استادیار	فلوشیپ رتین	دکتر کیا ترسلی	2	
استادیار	فلوشیپ رتین	دکتر امین نجفی	3	
	جراح و متخصص چشم	دکتر جواد سید شنوا	1	درمانی
	جراح و متخصص چشم	دکتر قاسم سعیدی	2	
	جراح و متخصص چشم	دکتر نیره رزاق پور	3	
	فلوشیپ گلوکوم	دکتر یوسف فکری	4	

برنامه آموزشی ضروری دوره کارورزی چشم

مدت زمان مفید آموزش :
78 ساعت، دو هفته، در حدود 12 روز کاری، هر روز 6.5 ساعت
سقف کشیک های ضروری در هر ماه 12 عدد می باشد. حضور
در کشیک های شبانه به تعداد تعیین شده و انجام وظایف
محواله به نحو احسن و با احساس مسئولیت پذیری توسط
کارورزان الزامی است.

پیامدهای مورد انتظار (Out comes) از برنامه آموزشی

الف) در حیطه دانش

- * کسب دانش لازم برای برخورد با شکایات و نشانه های شایع در بیماریهای چشم
- * اورژانس های چشم پزشکی و اطلاع از نحوه مراقبت های اولیه، اصول درمان و ارجاع را بداند.
- * بیماریهای رایج چشمی در کشور و شیوع آنها را بداند.
- * برنامه های رایج کشوری در حیطه چشم پزشکی را بداند.

* کسب مهارت لازم و کافی در اخذ شرح حال چشم پزشکی
جمع بندی و ارائه تشخیص های افتراقی

* کسب مهارت در معاینات پایه چشم پزشکی

* کسب مهارت استفاده از افتالموسکوپ مستقیم مخصوصا
در جهت تشخیص و برخورد لازم در بیماریهای مهم چشمی
از جمله مواردیکه نیاز به مداخله سریع (مثل انسداد شریان
مرکزی شبکیه) دارند.

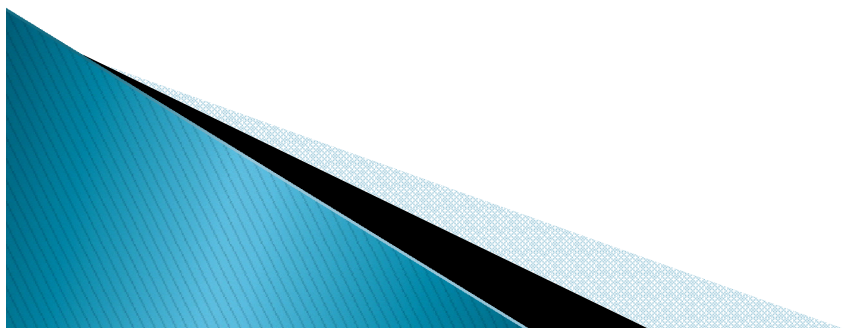
* کسب مهارت و توانایی لازم در جهت درمان اورژانسهای
چشمی در حد پزشک عمومی و در صورت لزوم ارجاع آنها به
چشم پزشک

ج) در حیطه نگرش

* آشنایی با نحوه برخورد با بیماران و همراهان از نظر اصول اخلاقی ، مسائل قانونی و نحوه ی نتیجه گیری از دانش و مهارت خود

* آشنایی با برقراری تعامل با سایر همکاران در حیطه ی پزشکی (اعم از پزشکان ، پرستاران و غیر پزشکان) شاخص های تعیین محتوای ضروری (Core Content) و متدولوژی تعیین محتوای ضروری

* آشنایی با برقراری ارتباط با خانواده مراجعین و آموزش به خانواده ، جامعه نگری و پیشگیری

شاخص های تعیین محتوای ضروری (core content) و متدولوژی تعیین محتوای ضروری

* نیاز جامعه و کشور

* شیوع بیماریهای چشم بر مبنای آمارهای کشوری اعلام شده از حوزه سلامت با تاکید بر اورژانسهای چشم

* نیازها و الویت های ملی بر مبنای برنامه توسعه پنج ساله و چشم انداز بیست ساله

* سیاست گذاری های حوزه نظام سلامت و بررسی اهداف و نیازهای معاونت سلامت وزارتخانه

* نظر صاحب نظران رشته و تجربه اعضای هیات علمی

* کتب و منابع معتبر بیماریهای چشم

* برنامه های آموزشی معتبر بین المللی

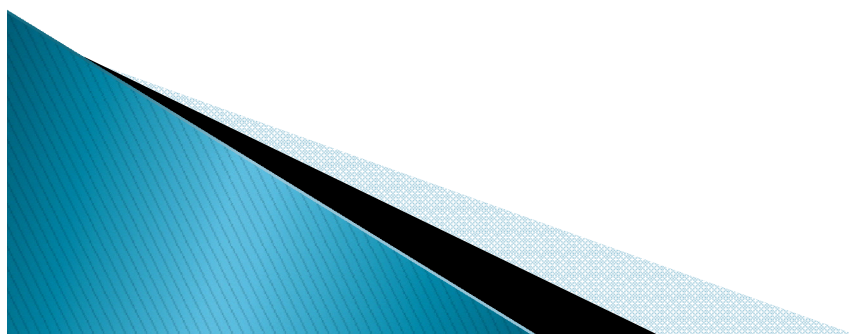
* نیازسنجی از فارغ التحصیلان پزشکی عمومی

* قابلیت اجرا و در نظر گرفتن اقتصاد درمان

عناوینی که باید آموزش داده شود و فراگرفته شود تا پیامدهای فوق الذکر حاصل شوند

ردیف	عنوان محتوا	روش آموزشی و فراگیری	مکان آموزشی
1	آناتومی و فیزیولوژی چشم	Lecture - Computer Assisted Learning - Video Presentation	سالن کنفرانس
2	اخذ شرح حال و معاینه چشم پزشکی	Lecture - Computer Assisted Learningd - Video Presentation- Small group Discussion	درمانگاه چشم + بخش چشم
3	آشنایی با وسایل چشم پزشکی	Lecture - Computer Assisted Learning- Video Presentation- Small group Discussion	درمانگاه چشم + بخش چشم
4	فارماکولوژی در چشم پزشکی	Lecture - Computer Assisted Learningd- Video Presentation- Small group Discussion	سالن کنفرانس+درمانگاه چشم
5	اپتیک و عیوب انکساری	Lecture- Video Presentation Computer Assisted Learning- Small group Discussion- problem based learning- Bedsid teaching	سالن کنفرانس+درمانگاه چشم
6	بیماریهای پلک و مجاری اشکی	Lecture- Video Presentation- Computer Assisted Learning- Small group Discussion- problem based learning- Bedsid teaching	سالن کنفرانس+درمانگاه چشم
7	بیماریهای ملتحمه و اسکلرا	Lecture- Video Presentation- Computer Assisted Learning - Small group Discussion- problem based learning- Bedsid teaching	سالن کنفرانس+درمانگاه چشم
8	بیماریهای قرنیه	Lecture- Video Presentation- Computer Assisted Learning- Small group Discussion- problem based learning- Bedsid teaching	سالن کنفرانس+درمانگاه چشم
9	کاتاراکت	Lecture- Video Presentation- Computer Assisted Learning- Small group Discussion- problem based learning- Bedsid teaching	سالن کنفرانس+درمانگاه چشم

سالن کنفرانس+درمانگاه چشم	Lecture- Video Presentation- Computer Assisted Learning- Small group Discussion- problem based learning- Bedsid teaching	بیماریهای یووه ۱	10
سالن کنفرانس+درمانگاه چشم	Lecture- Video Presentation- Computer Assisted Learning- Small group Discussion- problem based learning- Bedsid teaching	گلوکوم	11
سالن کنفرانس+درمانگاه چشم	Lecture- Video Presentation- Computer Assisted Learning- Small group Discussion- problem based learning- Bedsid teaching	استرابیسم و آمبلیوپی	12
سالن کنفرانس+درمانگاه چشم	Lecture- Video Presentation- Computer Assisted Learning- Small group Discussion- problem based learning- Bedsid teaching	رتینوپاتی دیابتیک و هیپرتانسیو	13
سالن کنفرانس+درمانگاه چشم	Lecture- Video Presentation- Computer Assisted Learning- Small group Discussion- problem based learning- Bedsid teaching	بیماریهای وینره و رتین	14
سالن کنفرانس+درمانگاه چشم	Lecture- Video Presentation- Computer Assisted Learning- Small group Discussion- problem based learning- Bedsid teaching	نورواقتالمولوزی	15
سالن کنفرانس+درمانگاه چشم	Lecture- Video Presentation- Computer Assisted Learning- Small group Discussion- problem based learning- Bedsid teaching	چشم و بیماریهای سیستمیک	16
سالن کنفرانس+درمانگاه چشم +بخش چشم	Lecture- Video Presentation- Computer Assisted Learning- Small group Discussion- problem based learning- Bedsid teaching	اورژانسهای شایع چشم پزشکی	17
سالن کنفرانس+درمانگاه چشم	Lecture- Video Presentation- Computer Assisted Learning- Small group Discussion- problem based learning- Bedsid teaching	بیماریهای اوربیت	18
سالن کنفرانس+درمانگاه چشم	Lecture- Video Presentation- Computer Assisted Learning- Small group Discussion- problem based learning- Bedsid teaching	اصول پیشگیری در چشم پزشکی	19

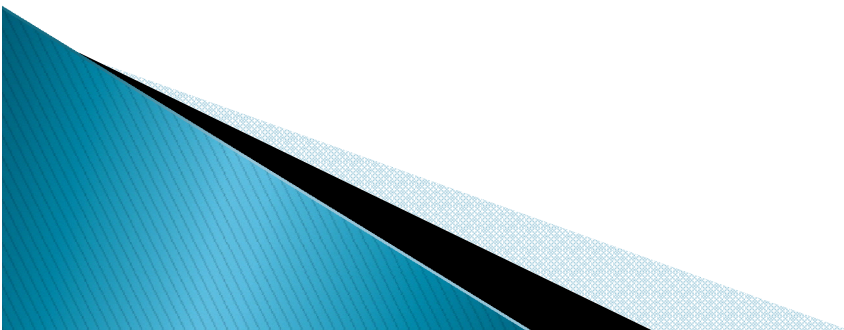
محتوایی که در هر یک از عناوین فوق باید آموزش داده شود:

حیطه دانش (آشنایی با نشانه ها و علائم شایع بیماریهای ذکر شده در ذیل)

- 1- بلفاریتها (انتریور - پوستریور) , گل مژه و شالازیون
- 2- پارگی های پلک
- 3- کونژونکتیویتها (مزمن - حاد و فوق حاد) از جمله کونژونکتیویتهای آدنوویروسی و گنوککی در کودکان و بزرگسالان
- 4- کراتیت های شایع از جمله کراتیت های هرپسی , آدنوویروسی و کراتیتهای بدنبال مصرف لنز تماسی
- 5- بیماریهای صلبیه (اسکلریت , اپی اسکلریت)
- 6- پارگی قرنیه و اسکلرا
- 7- جسم خارجی قرنیه و خراشهای قرنیه
- 8- خونریزی داخل اتاق قدامی (هایفما) مخصوصا مواردیکه بدنبال تروما ایجاد می شوند.
- 9- تروماها (از جمله ترومای Blunt و شکستگی Blow out)
- 10- جدا شدگی و پارگی شبکیه
- 11- انسداد ورید و شریان مرکزی شبکیه و AION
- 12- سوختگی های شیمیایی (اسیدی - قلیایی) و حرارتی

- 13- گلوکوم حاد
- 14- یووئیتها
- 15- داروهای شایع چشم پزشکی
- 16- انسداد دستگاه درناژ اشکی در کودکان و بزرگسالان (حاد و مزمن)
- 17- نوریت اتپیک و MS
- 18- بیماریهای سیستمیک که بطور شایع درگیری چشمی ایجاد می کنند: دیابت , هیپرتانسیون, بیماریهای بافت همبند و....
- 19- آمبلیوپی
- 20- کاتاراکت (کودکان - بزرگسالان)
- 21- عیوب انکساری

حیطه مهارت

- 1- توانایی گرفتن شرح حال درست و معاینه عمومی بیماران چشم
- 2- توانایی ثبت اطلاعات ، تکمیل پرونده بیمار و نسخه نویسی
- 3- توانایی استفاده از منابع پزشکی مبتنی بر شواهد بیماریهای چشم
- 4- توانایی گرفتن دید بیمار با استفاده از تابلوی اسنلن ، شمارش انگشتان و چراغ قوه (نور)
- 5- توانایی انجام افتالموسکوپی مستقیم برای بررسی بیماریهای سر عصب بینایی و ماکولا و گرفتن رفلکس قرمز (Red Reflex) برای بررسی کدورت‌های چشم از جمله کاتاراکت
- 6- توانایی بررسی حرکات چشمی (Ocular Motility) برای تشخیص انحرافات چشمی (ایزوتروپی ، اگزوتروپی ، هیپرتروپی ، هیپوتروپی و فوریاها)
- 7- توانایی اخذ فشار داخل چشمی با استفاده از تونومتر شیوتز
- 8- توانایی بررسی رفلکس مردمکها از بابت بررسی مارکوس گان یا RAPD (Relative Afferent Pupillary Defect) برای تشخیص بیماریهایی مثل انسداد شریان و ورید مرکزی شبکیه ، نوریت اپتیک ، آتروفی عصب بینایی ، پارگی و جداشدگی شبکیه ، گلوکوم یکطرفه و یا با شدت بیشتر در یک چشم و نیز بررسی از جهت AION (Anterior Ischemic Optic Neuropathy)
- 9- توانایی تشخیص و درمان بلفاریتها (انتریور - پوسترئور) ، گل مژه وشالازیون

10- توانایی تشخیص و جراحی (بخیه زدن) پارگی های پلک بدون درگیری لبه ی پلک

11- توانایی تشخیص و درمان کونژونکتیویت‌های شایع (مزمن-حاد-فوق حاد) از جمله

آدنوویروسها و گنوکک

12- توانایی تشخیص و درمان کراتیتها از جمله آدنوویروسها، هرپس، کراتیت UV و

کراتیت‌های بدنبال مصرف لنز تماسی و درمان انتخابی آنها

13- توانایی تشخیص و درمان اپی اسکلریت و اسکلریت‌های انتریور

14- توانایی نحوه برخورد با پارگی های گلوب(قرنیه و اسکلرا)

15- توانایی تشخیص و درآوردن اجسام خارجی قرنیه (پلیسه ها) و نحوه برخورد با

خراشهای قرنیه

16- توانایی تشخیص و درمان هایفما (خونریزی داخل اتاق قدامی)

17- توانایی تشخیص و برخورد درمانی و ارجاع بیماران مبتلا به ترومای **Blunt**

مخصوصا شکستگی **Blow out**

18- توانایی تشخیص و برخورد با پارگی و جداشدگی شبکیه

19- توانایی تشخیص و برخورد سریع درمانی با انسداد ورید و شریان مرکزی شبکیه

20- توانایی تشخیص و برخورد درمانی اورژانسی با سوختگی های شیمیایی (اسیدی-

قلیایی) و حرارتی

21- توانایی تشخیص اولیه و ارجاع بیماران مبتلا به گلوکوم حاد به چشم پزشک پس از

انجام درمان های ابتدایی

22- توانایی تشخیص و ارجاع بیماران مبتلا به یووئیت به چشم پزشک پس از انجام

درمان های اولیه

23- بدست آوردن علم کافی و بکارگیری داروهای شایع چشم در حد پزشک

عمومی

24- توانایی تشخیص ودرمان ابتدایی لازم در بیماران مبتلا به انسداد دستگاه

درناژ اشکی در کودکان وبزرگسالان(حاد ومزمن) وارجاع آن به چشم پزشک

25- تشخیص برخورد صحیح با فرد مبتلا به نوریت اپتیک وبررسی از جهت MS

26- تشخیص برخی عوارض شایع چشمی بیماریهای سیستمیک از جمله دیابت

,هیپرتانسیون , بیماریهای بافت همبند و....

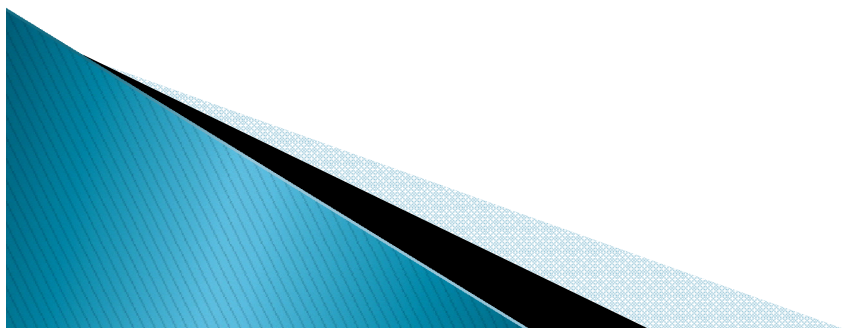
27- تشخیص و برخورد صحیح با یک فرد مبتلا به آمبلیوپی بخصوص در زیر

8-12 سال

28- تشخیص و برخورد صحیح با بیماران مبتلا به کاتاراکت (کودکان -

بزرگسالان)

29- شناخت کافی وابتدایی در مورد انواع عیوب انکساری

حیطه نگرش

- 1- احساس مسئولیت در قبال بیماران
- 2- اهمیت دادن به شرح حال گیری و معاینه سیستماتیک و ارزیابی قبل از عمل بیمار
- 3- اهمیت دادن به مستند سازی امور بیماران و پرونده نویسی
- 4- رعایت اصول رفتار حرفه ای و اخلاق پزشکی و اجرای آن
- 5- پذیرش ارزشهای فردی ، اعتقادات و حقوق بیمار و خانواده با در نظر گرفتن اصل کرامت انسانی
- 6- درک اهمیت مراقبت های بهداشتی مقرون به صرفه و با کیفیت در راستای خدمات بهداشتی
- 7- اهمیت دادن به مشکلات جامعه در حیطه بیماریهای چشم و آموزش و توجیه بیمار و همراهان وی
- 8- اهمیت به برخورد تیمی در برخورد با بیماران چشم با درک سه محور پزشکی ، تمایلات بیمار و شواهد علمی موجود در تصمیم گیریهای بالینی
- 9- درک اهمیت نقش پزشک به عنوان هماهنگ کننده اعضای تیم درمانی و درک نقش سایر اعضای تیم درمانی

روش های آموزش و فراگیری

Bedsid teaching - Problem based Learning - Lecture - Video presentaion - Small group discussion - Computer assisted learning

منابع مطالعه

کتاب چشم پزشکی عمومی / مؤلفین : دکتر محمد علی جوادی، دکتر سپهر فیضی و دانیال نجدی / نشر فرهنگ فردا / چاپ دوم 1397 شامل همه فصلهای کتاب به استثنای فصل : 10

روش های ارزیابی تکوینی (formative) دانش ، مهارت و نگرش و نحوه برخورد دادن در طول دوره

Case- Based Discussion- Clinical Work Sampling(CWS)

Direct Observation Of Procedural Skill (DOPS)

روشهای ارزیابی تراکمی یا نهایی (summative) دانش ، مهارت و نگرش

✓ امتحانات کتبی تشریحی و تستی (MCQ)

✓ امتحانات شفاهی

✓ Log book

✓ Case based discussion(CBD)

✓ Direct Observation Of Procedural Skills (DOPS)

فرایند اطلاع رسانی برنامه آموزشی به فراگیران , هیات علمی و مسئولین اجرایی

1- برنامه در پانل بخش ها و معاونت آموزشی بیمارستان ها نصب می شود.

2- روز اول کارورزی جزئیات برنامه به کارورزان توضیح داده می شود.

3- برنامه در سایت دانشگاه قابل دسترسی می باشد.

تهیه و تدوین:

دکتر حبیب اوجاقي

معاون آموزشی بیمارستان
امام رضا (ع)

